

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemaje za celo leto 3 gld. 40 kr. za pol leta 1 gld. 70 kr. za četrt leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. 10 kr., za četrt leta 1 gld. 10 kr.

V Ljubljani 7. maja 1890.

Obsseg: Naznanilo in razglas. — Naznanilo. — Kako ravnati s plemensko živino. — Vreča za krmljenje konj. — Važno za gospodarje, ki izrejajo težke konje. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Zemljepisni in narodopisni obrazi. — Naši dopisi. — Novi čar.

Gospodarske stvari.

Naznanilo in razglas.

Novo šolsko leto na podkovski šoli ljubljanski se prične 1. dne julija 1890. leta.

S poukom v podkovstvu je združen tudi nauk o ogledovanji živine in mesa. Kdor želi sprejet biti v podkovsko šolo, mora se izkazati:

1. S spričevalom, da se je pri kakem kovaču izučil za kovaškega pomočnika;
2. z domovinskim listom;
3. s spričevalom svojega župnika ali župana, da je poštenega vedenja, in
4. da zna brati in pisati slovenski.

Ubožni učenci morejo tudi dobiti štipendijo po 60. oziroma 50 forintov.

Prosilci za štipendije imajo predložiti:

1. ubožni list,
2. spričevalo o poštenem vedenji, in
3. potrdilo, da so delali uže dve leti za kovaške pomočnike. Prošnje z le temi spričevali imajo poslati vsaj do 15. junija glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

Šola traja do konca decembra 1890. leta. Kdor dobro prebije preskušnjo, more po postavi iz 1873. leta dobiti patent podkovskega mojstra, ker sedaj ne more nihče brez preskušnje postati kovaški mojster. Nauk v tej šoli je brezplačen, vsak učenec si ima za šolski čas skrbeti le za živež in stanovanje ter za potrebne šolske knjige. Stanovanje dobodo učenci za majhno plačo v šolski hiši.

Učenci naj se oglase vsaj dva dni pred šolskim začetkom v podkovski šoli na spodnjih Poljanah.

Ker je poslovenskih deželah še zmerom premalo v podkovstvu izučenih kovačev in zdravnikov kopitnih bolezni, pa tudi premalo izurjenih oglednikov živinskih in mescvnihih, zato naj bi skrbela županstva, da dobode vsaka občina vsaj po enega dobrega kovača in živinskega in mesovnega oglednika.

Janez Murnik,

predsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Dr. Karol vitez Bleiweis

začasni vodja podkovske šole.

Naznanilo.

Skušnje na tukajšnji podkovski šoli se bodo vršile dne 27. in 28. junija t. l., in sicer: 27. junija skušnja iz podkovstva za kovače, kateri niso obiskavali podkovske šole. 28. junija pa za učence podkovske šole iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesa. Kovači, kateri se hočejo podvreči tej skušnji, naj se oglase pri podpisnem vodstvu do 15. dne junija t. l.

Vodstvo podkovske šole v Ljubljani
dne 1. maja 1890.

Dr. Karol vitez Bleiweis.

Kako ravnati s plemensko živino.

S plemensko živino navadno napačno ravnaajo, kajti imajo jo vedno v hlevu. Poleg tega jo jako dobro krmijo, tako da so biki navadno predebeli.

Takemu biku se vsi organi in tudi spolovne žleze zatolste, ni čuda torej, da postane len in ga morejo le 1—2 leti spuščati na krave, potem pa mora v klavnico, dočim na pr. v Angliji rabijo bika do 10 let.

Plemenskega bika treba dobro in redno z zdravo tečno krmo krmiti in slednji dan ga nekoliko izpuščati iz hleva, da se dovolj giblje in se mu mišice utrde. Tudi ga je treba čediti in kožo mu večkrat umivati in česati, da je čista. Če je zelo umazan, rabi naj se tudi milo.

Najboljše je, bika rabiti za lahko kmetijsko delo. Če mu je vaje, kar bi morali biti vsi biki, naj slednji dan nekaj časa vozi na strani drugega bika ali vola. sploh redno dela.

Dajati mu pa je dosti ovsa ali ječmena, da bode močen in zdrav in da se preveč ne odebeli. Bik naj tako dela, kakor bi si moral živeti služiti.

Tako ravnanje je najboljše za bika vsake pasme. Bik ni le tako najbolje pripravljen za bližnjo spuščalno dobo, ampak zarodi več in boljših telet, nego če pred spuščalno dobo ni delal. Nič mu tako hitro ne razruši zdravja in moči, zlasti rodilnosti, kakor če ga imamo vedno v tesnobi zaprtega. Če ga imamo vedno v hlevu, postane tako hud, da je ljudem jako nevaren, brez nevarnosti pa spuščamo bika, ki je vozil in opravljal laža poljska dela.

Vreča za krmljenje konj.

Podobi 1. in 2. kažeti prav pripravno vrečo za krmljenje konj. Iz primerne tkanine narejena vreča ima

Podoba 1. in 2.

mestu, kjer se dotika nosnic, situ podobna tkanina.

zgoraj večji premer nego spodaj in je na spodnji plati nekoliko vzbuhnena, zato da ne izpada krma, kadar žival vzdigne glavo. Pri-trjena je na dve vrvici, da se bolje drži glave. Da konj lahko diha, vdejana je v vrečo na „Oeconom“.

Važno za gospodarje, ki vzrejajo težke konje.

Po okrajnih glavarstvih Radovljiškem in Kranjskem ter tu pa tam tudi po Kamniškem in tudi po Ljubljanski okolici vzrejajo konjerejci težke konje, katere rabijo za dom ali pa jih prav dobro prodajajo izven dežele. Gorenjska je s težkimi konji zaslovela po Tirolskem, Ba-

varskem itd. Veliko so pripomogli dobri pincgavski žrebci, katere je vlada dajala v oskrbo na Gorenjsko. Težek konj je toliko več vreden, kolikor večji in teži je, če je drugače pravilne in lepe rasti. Ali kdor pozna naše gorenjsko konjarstvo, mora priznati, da se je gorenjska reja težkih konj glede velikosti in teže poslabšala v zadnjem desetletji, in temu so krivi žrebci, katere je vlada na Gorenjsko pošiljala. Tukaj ni, da bi navajali vzroke, zakaj se je tako godilo v škodo naši konjereji, mi le pozivljemo vse dotične kroge, da narejene napake kolikor moči hitro popravijo. Kdor bere naš list, nahaja redna poročila o sejah konjarskega odseka c. kr. kmetijske družbe kranjske ter se mogel prepričati, da odsek strogo gleda na korist konjerejcev in da se prav nič ne boji zameriti se niti na eno niti na drugo stran. To postopanje kaže uže prvi uspeh. C. kr. kmetijsko ministerstvo poslalo je na zahtevo odborovo izvenredno velikega in težkega konja (angleškega) od clydesdealske pasme z imenom „Miron Carter.“

Miron Carter je šele tri leta star, a je 182 $\frac{1}{2}$ (17 pesti in 1 palec) visok, lepe rasti, močnih kosti in sploh po vnanjosti izvrsten plemenjak. To pomlad ostane ta žrebec na Selu pod Ljubljano, in zato opozarjamo nanj konjerejce, ki utegnejo in utrpje svoje kobile v Ljubljano prignati, da si tako zagotovijo zarod, ki bode za dom ter za prodaj jako koristen. Konjarski odsek je svojo dolžnost izpolnil, izposloval je dobrega žrebca, konjerejci pa naj sedaj podpirajo odsek v njegovih namerah ter obilno zahtevajo tega žrebca in tako dokažejo, da jim je mari dobre konjereje. Končno še omenjamo, da so žrebeta od te vrste žrebcev, kakeršne je Miron Carter, in od lahkih kobil bolj skladne, t. j. prijetne vnanjosti, nego pa od pincgavskih žrebcev in od lahkih kobil. Clydesdealsko pleme se je uže večkrat z uspehom porabilo za povečanje domačega navadnega plemena.

Razne reči.

* Kako se preženo mravlje? Mravlje se najlaže preženo, če se v podstavkih za cvetlične lonce zmeša medu, sirupa ali raztopljenega sladkorja, in se ta zmes z nekoliko kvasom ali drožjem postavi na taka mesta, katera živali rade pohajajo. S sladko tekočino izginejo tudi živali, kajti drožje so za nje smrten strup. Drugo sredstvo je bencin, ki se v hiši naliže v razpoke, po vrteh pa v mravljišča, in takoj sitne goste pomori. Ravno tako dobro je tudi, če se naftalina in sveže štupe za mrčese zmeša po enoliko in natrese v luknje in razpoke, po katerih so mravlje. Poskušali so pa tudi mravlje pregnati z velikimi gozdnimi mravljami. Nekaj steklenic baš nabranih gozdnih mravelj se kar izprazni po stanovanjih. Gozdne mravlje se hitro razidejo po vseh kotih, in čez dva dni so pa izginile velike gozdne mravlje popolnoma, ž njimi pa tudi male mravlje. Tak poskus se je ravno tako posrečil na vrtu.